

THEMARAPPORTAGE

URM-rekentabellen — sterfteanalyse

Definitieve vergelijking Prognosetafel AG2026 · Voorbeeldfonds

Analyse bij urm-rekentabellen.nl · 8 september 2026

Op 8 september 2026 publiceerde het Koninklijk Actuarieel Genootschap de Prognosetafel AG2026. Dezelfde dag rekenden wij de echte tafel door dezelfde vergelijking als onze vooruitblik van augustus: dezelfde DNB-scenarioset, dezelfde fondsparameters, alleen de sterftetafel anders. Het verschil is daardoor zuiver het sterfte-effect. Alle bedragen zijn indicatief en betreffen een fictief voorbeeldfonds.

1. Samenvatting

- De vakvraag van augustus (poll Anne Laning): verandert het benodigde vermogen voor gelijkblijvende uitkeringen door AG2026 met **meer dan $\pm 0,5\%$** ?
- Het antwoord met de echte tafel: **ja, circa $-0,97\%$ benodigd vermogen** bij inkoop op de richtleeftijd (sekseneutraal 70/30). Bij langere looptijden tot de pensioendatum loopt het op tot circa $-1,07\%$ (LT 20).
- Onze vooruitblik kwam op $-0,2\%$ uit en benoemde de herijking van de trend als de echte onbekende. Die onbekende bleek beslissend. AG2026 combineert **twee toekomstscenario's**: een scenario waarin de in 2025 waargenomen oversterfte permanent blijft krijgt een gewicht van 25%; een scenario waarin de oversterfte uiteindelijk verdwijnt, maar slechts met 5% per jaar afneemt, krijgt een gewicht van 75%. Daarmee werkt de oversterfte aanzienlijk langer door dan onder AG2024.
- De uitkomst spoort met de referentie van het AG zelf: de koopsomfactor voor ouderdomspensioenen op 65 daalt 0,7% (mannen) en 1,9% (vrouwen), gewogen 70/30 ruim 1%.
- Voor deelnemers: de verwachte uitkering per euro kapitaal stijgt circa $+0,98\%$; de maatmensen zien hun verwachte jaarpensioen $+1,00$ à $+1,13\%$ hoger. Alle mutaties vallen in de categorie "klein" ($< 5\%$) van het beoordelingskader. Dit is het rekenkundige effect; de doorwerking naar de feitelijke uitkering is fondsspecifiek (hoofdstuk 6).
- Het effect schaaft met de **man/vrouw-weging** van het bestand: de vrouwenkansen boven 65 stijgen ruwweg drie keer zo hard als de mannenkansen. Een vrouwenrijk fonds ziet dus een groter effect.

2. Uitgangspunten

UITGANGSPUNT	KEUZE
Economische scenario's	DNB CP2022 P-set 20.000 scenario's, kwartaal 2026Q3 – constant in alle runs, identiek aan de vooruitblik
Basistafel	Prognosetafel AG2024, zoals in de huidige tabellen
Nieuwe tafel	Prognosetafel AG2026, best estimate sterftekansen (AG, 8 september 2026), ingelezen met exact dezelfde methode als de basist
Vergelijkingsscenario's	De schokken uit de vooruitblik (Sterftemonitor Q2-2026; gevoeligheid alle kansen $+1\%$) blijven staan als ijkpunt
Weging sekseneutraal	70% man / 30% vrouw (voorbeeldkeuze; fondsspecifiek)
Voorbeeldfonds	Richtleeftijd 68, vaste premie, profiel neutraal · variabele uitkering
Maatstaf	Benodigd vermogen per eenheid uitkering (inkoopfactor); delta's uit de uitkeringscellen
Niet meegenomen	Ervaringssterfte, partnerpensioenen, afwijkende partnerverhoudingen

Omdat de economische scenario's identiek zijn, valt het rendement in elke vergelijking exact weg: het getoonde verschil is puur het sterfte-effect. Beide tafels zijn op dezelfde manier ingelezen (basisjaar 2026 met cohortpad daarboven), zodat de vergelijking tafel-op-tafel is en niet methode-op-methode.

3. Wat er in AG2026 veranderde

Het AG beschrijft vier wijzigingen van AG2024 naar AG2026. Twee daarvan betreffen de pre-covidprognose (bijgewerkte Europese data tot en met 2019 en een ander startpunt van de prognose) en twee de modellering van de oversterfte. Met name die laatste wijzigingen hebben gevolgen voor het toekomstige verloop van de sterftekansen:

- Oversterfetermen bijgewerkt** met de jaren 2024 en 2025, en voor het eerst ook toegepast onder de 55 jaar. In 2025 overleden nog altijd meer mensen dan de trend van vóór 2020 voorspelde, bij vrouwen duidelijk meer dan bij mannen.
- Modellering van de toekomstige oversterfte aangepast.** AG2026 combineert een scenario waarin de in 2025 waargenomen oversterfte permanent blijft (25% gewicht) met een scenario waarin de oversterfte uiteindelijk volledig uitdooft, maar met slechts 5% per jaar (75% gewicht). Onder AG2024 werd nog verondersteld dat de oversterfte volledig zou uitdoven met ongeveer 25% per jaar. AG2026 houdt daardoor zowel rekening met de mogelijkheid van een structureel effect als met een aanzienlijk tragere normalisatie van de sterfte. In gewone taal: de tafel rekent niet met één toekomst, maar met een gewogen gemiddelde van "de oversterfte blijft" en "de oversterfte verdwijnt langzaam", en dat gemiddelde ligt op elke horizon boven het pad van AG2024. De nieuwe, tragere uitloop sluit aan bij de recente waarnemingen: bij mannen nam de oversterfte minder snel af dan onder AG2024 werd verondersteld, terwijl bij vrouwen nauwelijks afname zichtbaar was. Dit helpt verklaren waarom vooral bij vrouwen de sterftekansen in AG2026 duidelijk opschuiven (AG2026, hoofdstuk 2; nader toegelicht door Hans de Mik AAG CFA, die aan AG2026 heeft meegewerkt).

De cohortlevensverwachting op 65 daalt daardoor van 20,8 naar 20,6 jaar (mannen) en van 23,7 naar 23,1 jaar (vrouwen). Zo werken de nieuwe kansen door in de tafel zoals de URM-rekentabellen die gebruiken (gemiddelde verandering per leeftijdsband, AG2026 ten opzichte van AG2024):

LEEFTIJDSTAND	MANNEN	VROUWEN	SEKSENEUTRAAL 70/30
40 – 49	+8,1%	–4,1%	+4,8%
50 – 59	+2,3%	–6,2%	+0,1%
60 – 64	+1,0%	+2,5%	+1,3%
65 – 69	+3,3%	+10,0%	+4,8%
70 – 74	+4,0%	+9,3%	+5,1%
75 – 79	+3,4%	+8,6%	+4,5%
80 – 84	+2,3%	+6,3%	+3,2%
85 – 89	+2,4%	+4,5%	+2,8%
90 – 99	+3,7%	+4,4%	+3,9%

Kansen boven de basisleeftijd volgen het cohortpad (leeftijd 65 hoort bij kalenderjaar 2039, 80 bij 2054). Vrouwen tussen 40 en 60 krijgen juist lagere kansen: daar zag het AG ondersterfte. Voor een pensioenannuïteit weegt dat nauwelijks mee; de band 65 – 80 doet het werk.

4. Effect op het benodigde vermogen

Een negatief verschil betekent: minder vermogen nodig voor dezelfde uitkering. LT is de resterende looptijd tot de pensioendatum (LT 0 = inkoop nu / ingegane uitkering).

SCENARIO	LT0	LT5	LT10	LT20
Vooruitblik augustus: monitor-schok (vrouwen 65–80 +9%, vrouwen <65 –7%)	–0,21%	–0,22%	–0,22%	–0,23%
Gevoeligheid: alle sterftetekansen +1%	–0,24%	–0,25%	–0,27%	–0,28%
Echte Prognosetafel AG2026	–0,97%	–1,01%	–1,05%	–1,07%

Ter referentie: de inkoopfactor bij LT 0 beweegt van 17,51 (AG2024) naar 17,34 (AG2026). Via de vuistregel uit de gevoeligheidsrun komt de echte tafel overeen met een uniforme verhoging van alle sterftetekansen met circa +4,0%.

Referentie: de cijfers van het AG zelf

Het AG publiceert bij de tafel het effect op koopsomfactoren tegen 3% rekenrente (AG2026 minus AG2024). Gewogen met de 70/30-mix van dit voorbeeldfonds:

LEEFTIJD	OP MAN	OP VROUW	OP 70/30	OP + 70% PP MAN	OP + 70% PP VROUW	70/30
65	–0,7%	–1,9%	–1,06%	–0,9%	–1,4%	–1,05%
70	–0,9%	–2,4%	–1,35%	–1,2%	–1,8%	–1,38%

De richtleeftijd van dit voorbeeldfonds is 68, dus de AG-referentie ligt tussen beide rijen. Verschillen zijn verklaarbaar: het AG rekent tegen 3% vast, deze tabellen tegen de DNB-scenario's met een variabele uitkering en projectierente 1,5%. Een lagere rente maakt de late uitkeringsjaren zwaarder en daarmee het sterfte-effect groter.

5. Effect op de scenariobedragen van deelnemers

Het spiegelbeeld: lagere overlevingskansen betekenen een hogere uitkering per euro kapitaal. Verwachte jaaruitkering per € 1.000 kapitaal (P50, reëel):

SCENARIO	LT0	LT10	LT25	VERSCHIL
Basis — AG2024	57,12	69,55	99,64	–
Monitor-schok (vooruitblik)	57,24	69,70	99,87	+0,21 à +0,23%
Echte AG2026	57,68	70,29	100,78	+0,98 à +1,14%

Maatmens-doorrekening (verwacht jaarpensioen P50, nominaal)

MAATMENS	AG2024	AG2026	VERSCHIL	VOORUITBLIK
Starter (25 jr)	€ 12.898	€ 13.031	+1,03%	+0,22%
Midloopbaan (40 jr)	€ 19.961	€ 20.186	+1,13%	+0,23%
Latere loopbaan (55 jr)	€ 25.648	€ 25.922	+1,07%	+0,22%
Bijna pensioen (65 jr)	€ 23.042	€ 23.273	+1,00%	+0,22%

Interpretatie. De hier getoonde percentages zijn het bruto actuariële effect van de gewijzigde sterftegrondslag op de berekende pensioenuitkomst. Zij betekenen niet zonder meer dat de feitelijke pensioenuitkering van een deelnemer of gepensioneerde met hetzelfde percentage wordt verhoogd (zie hoofdstuk 6).

De maatmensen zijn sekseneutraal: uitvoerders rekenen wettelijk met gelijke tarieven voor beide geslachten. Het geslacht zit uitsluitend in de gewogen sterftetekans (hier 70% man / 30% vrouw); de m/v-verhouding van het bestand is een fondsknop, geen maatmenskenmerk.

Duiding. De eenvoudige monitor-schok uit onze vooruitblik verklaart qua orde van grootte circa 20% van het uiteindelijk gemeten verschil. Het resterende verschil kan zonder afzonderlijke decompositieruns niet één-op-één aan één modelwijziging worden toegeschreven. Een belangrijke aanvullende wijziging in AG2026 is de nieuwe scenariobenadering voor oversterfte: 25% gewicht voor een scenario waarin de in 2025 waargenomen oversterfte permanent blijft en 75% voor een scenario waarin de oversterfte uiteindelijk verdwijnt met een afbouw van 5% per jaar. De vooruitblik rekende bewust met de toen geldende AG2024-grondslag, de op dat moment beschikbare Sterftemonitor en dezelfde economische scenario's; de definitieve vergelijking rekent met de daadwerkelijk gepubliceerde AG2026-tafel. De vooruitblik had daarmee de richting goed, maar kon de latere wijziging van het toekomstige sterftepad nog niet meenemen. Juist het verschil tussen beide berekeningen is onderdeel van deze verschillenanalyse. Voor de pollvraag betekent dit: meer dan $\pm 0,5\%$, in de richting van minder benodigd vermogen. Dit blijft een indicatieve berekening op een voorbeeldfonds; de fondsactuaris bepaalt de grondslagen.

6. Doorwerking onder de Wtp

De berekende stijging van circa 1% in de verwachte pensioenuitkomsten laat het actuariële effect van de gewijzigde sterftegrondslag zien. Dit betekent niet dat een deelnemer of gepensioneerde automatisch een overeenkomstige verhoging van de feitelijke pensioenuitkering ontvangt.

Onder de Wtp hangt de uiteindelijke doorwerking mede af van de inrichting van de pensioenregeling en het fondsbeleid voor macro-langlevensrisico. Een mee- of tegenvaller in de levensverwachting kan doorwerken in de (verwachte of ingegane) pensioenuitkering, maar kan afhankelijk van het gekozen contract en beleid ook geheel of gedeeltelijk via een reserve worden verwerkt of over de tijd worden gespreid: in de solidaire premieregeling via de solidariteitsreserve, in de flexibele premieregeling via de risicodelingsreserve als het fonds die heeft ingericht. De twee contracten werken hierin dus niet hetzelfde, en ook de wijze van spreiden is een fondskeuze.

De maatschappelijke berekeningen in deze rapportage isoleren daarom bewust eerst het rekenkundige effect van de gewijzigde sterftegrondslag: dezelfde economische scenario's, dezelfde fondsparementen en dezelfde rekenmethodiek, maar Prognosetafel AG2026 in plaats van AG2024. De daadwerkelijke doorwerking naar de pensioenuitkering van deelnemers vraagt vervolgens om toepassing van het fondsspecifieke Wtp-beleid.

VAN GRONDSLAG NAAR DEELNEMER

AG2024 → AG2026

Benodigd vermogen: circa -1%

Pensioen per euro kapitaal: circa +1%

Verwerking volgens fondsspecifiek Wtp-beleid

Effect op verwachte of ingegane pensioenuitkering

De eerste twee effecten volgen uit deze voorbeeldberekening. De uiteindelijke doorwerking en het moment waarop deze plaatsvindt zijn fondsspecifiek.

7. Wat volgt

- Bij de kwartaallevering 2026Q4 rekenen de URM-rekentabellen regulier met Prognosetafel AG2026; de verschillenrapportage van dat kwartaal splitst het sterfte-effect en het scenario's-effect uit.
- De inkoop- en omzettingfactoren in de planneromgeving worden op dezelfde tafel gezet, zodat portaal, planner en reken tabellen één sterftebasis delen.
- De vooruitblik van augustus blijft als document beschikbaar: de vergelijking tussen inschatting en werkelijkheid is precies het soort verantwoording dat een levering hoort te bieden.

urm-rekentabellen.nl · een dienst van PensioenNetwerk.nl · analyse 8 september 2026, toelichting bijgewerkt 18 september 2026 · bronnen: DNB CP2022 P-scenario'set 2026Q3, Prognosetafel AG2024 en AG2026 (Koninklijk Actuariële Genootschap, publicatie en parameters en best estimate sterfte kansen, 8-9-2026; de 25/75-scenarioweging voor oversterfte staat in hoofdstuk 2 van de AG-publicatie en is nader toegelicht door Hans de Mik AAG CFA, die aan AG2026 heeft meegewerkt), Sterftemonitor Q2-2026 (Sprenkels, data CBS) · alle bedragen indicatief; leveringen hebben de status concept tot actuariële vrijgave · de Wtp-duiding in hoofdstuk 6 is algemene beleidsduiding, geen fondsspecifiek advies